

VAGGERYDS
KOMMUN

Delprogram skade- och olycksförebyggande arbete

Antagen av kommunfullmäktige 2020-11-30 §142

Ansvarig förvaltning: Räddningstjänsten

Ansvarig tjänsteman: Fredrik Björnberg

Innehåll

Innehåll	3
Inledning	4
Brandförebyggande arbete	1
Tillsynsverksamhet	1
Tillståndsverksamhet	1
Brandfarliga och explosiva varor	1
Medgivande om att fastighetsägare får utföra rengöring (sotning)	2
Rengöring av eldstäder (sotning)	2
Ny- och ombyggnation enligt plan- och bygglagen	2
Övriga remisser	2
Kommunen som ägare och nyttjanderättshavare.....	2
Stöd till den enskilde.....	3
Riskhänsyn i fysisk planering	4
Miljöolycka	5
Suicid	6
Trafiksäkerhet	7
Vattensäkerhet.....	8
Övriga olyckor och händelser	9

Inledning

Delprogram skade- och olycksförebyggande arbete är ett underliggande dokument till det handlingsprogram för trygghet och säkerhet som finns i Vaggeryds kommun.

Delprogrammet beskriver det arbete samt de särskilda satsningar som kommunen driver med avseende på förebyggande av olyckor och skador. Arbetet utgår från de mål som finns formulerade i det övergripande handlingsprogrammet för trygghet och säkerhet. Arbetet bygger också på lokalt fattade beslut, nationella skyddsvärden samt de skyldigheter som kommunen har i lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor. Kommunens skyldigheter enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap hanteras i sin helhet i delprogram krisberedskap.

Kommunen bedriver sitt skade- och olycksförebyggande arbete främst genom

- information
- utbildning
- rådgivning
- tillsyn
- intern riskhantering

Brandförebyggande arbete

Tillsynsverksamhet

Tillsyn är kommunens sätt att på myndighetsbasis kontrollera att den enskilde uppfyller lagstiftarens krav på ett skäligt brandskydd enligt lag om skydd mot olyckor samt uppfyllelsen av lagstiftarens krav enligt lag om brandfarliga och explosiva varor.

Kommunstyrelsen är tillika räddningsnämnd och ansvarig för tillsynsverksamheten. Tillsynerna utförs på delegation av räddningstjänstens tillsynsförrättare.

Årligen ska en tillsynsplan upprättas av räddningschefen.

Tillsynen ska utföras enligt de formaliakrav som förvaltningslagen anger.

En tillsyn ska rendera i ett beslut eller någon form av skriftlig återkoppling. De beslut som kan fattas är föreläggande, föreläggande vid vite samt förbud. Beslut om föreläggande samt förbud ska ske enligt kommunens befogenhetsförteckning. Beslut om föreläggande vid vite samt vitesbelopp ska fattas av ansvarig nämnd. Om inget formellt myndighetsbeslut behöver fattas ska det ändå meddelas den som blivit tillsynad.

De resurser som åtgår i form av personal för att bedriva tillsynsverksamheten, både enligt Lag om skydd mot olyckor (brandskyddskontroll enligt nedan undantaget) samt Lag om brandfarliga och explosiva varor, utgörs av räddningstjänstens personal i form av cirka 50% av en heltidstjänst. Personella resurser köps även in från räddningstjänster inom RäddSam F.

Tillsynsförrättaren ska ha nödvändig kompetens för att på ett korrekt sätt kunna genomföra tillsyn, både med avseende på sakfrågan och på formalia. För att fatta beslut i tillsynsärende ska befattningshavaren lägst ha genomgått MSB:s utbildning "Tillsyn A". Inom kommunen ska finnas minst en tillsynsförrättare med akademisk brandingenjörskompetens samt MSB:s utbildning i räddningstjänst för brandingenjörer (eller annan akademisk utbildning som bedöms likvärdig med dessa). Målsättningen och ambitionsnivån ska vara att personal inom tillsynsverksamheten fortlöpande

genomgår dels intern utbildning samt utbildningar som genomförs inom RäddSam F:s regi.

Inför varje nytt verksamhetsår ska en plan tas fram för den tillsynsverksamhet som ska bedrivas under kommande år. Planen ska fastställas av räddningschefen.

En särskild form av tillsyn som pekas ut i lag om skydd mot olyckor är brandskyddskontroll, tillsyn riktad mot eldstäder och vissa imkanaler. Kommunen ansvarar genom räddningstjänsten för att brandskyddskontroller genomförs i dess geografiska område. Kommunen har, genom avtal, lagt utförandet av brandskyddskontroller på privat entreprenad. Entreprenören ska, enligt upprättat avtal, planera och utföra verksamheten enligt de bilagor som ingår i avtalet. Arbetet ska utföras i den omfattning som framgår av Myndigheten för Samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2014:6). Behörig att utföra brandskyddskontroll ska inneha den kompetens som framgår av Myndigheten för Samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2014:6). Entreprenören ska föra bok över alla fastigheter inom verksamhetsområdet. Entreprenören ska lämna in en redovisning av genomförda brandskyddskontroller till Räddningstjänsten. Entreprenören avsätter 50% av en heltidstjänst för brandskyddskontroll i Vaggeryds kommun. Vaggeryds kommun finansierar 10% av en heltidstjänst för samordning av frågor rörande brandskyddskontroll, en tjänst som delas med Jönköpings, Habo, Mullsjö, Eksjö, Aneby och Sävsjö kommuner. Denna tjänst följer löpande upp verksamheten och utgör kommunens första linje gentemot den enskilde.

Tillståndsverksamhet

Brandfarliga och explosiva varor

Enligt lag om brandfarliga och explosiva varor är kommunen ansvarig för tillståndshanteringen. I Vaggeryds kommun är Miljö- och byggnämnden ansvarig för tillståndshanteringen både gällande brandfarliga och explosiva varor.

Tillståndsärenden ska sändas på remiss till Räddningstjänsten. Ärenden handläggs i den

omfattning som ansökningar inkommer till Miljö och byggförvaltningen.

Medgivande om att fastighetsägare får utföra rengöring (sotning)

Lag om skydd mot olyckor stadgar att kommunen får medge att en fastighetsägare själv utför rengöring (sotning) på den egna fastigheten samt att låta annan entreprenör än den av kommunen upphandlade utföra rengöring. Beslut i dessa ärenden fattas på delegation av räddningstjänsten.

Rengöring av eldstäder (sotning)

Kommunen ansvarar genom räddningstjänsten för att rengöring av eldstäder (sotning) genomförs i dess geografiska område. Kommunen har, genom avtal, lagt utförandet av rengöring på privat entreprenad. Entreprenören ska, enligt upprättat avtal, planera och utföra verksamheten enligt de bilagor som ingår i avtalet. Arbetet ska utföras i den omfattning som anges i den föreskrift om sotningsfrister som kommunstyrelsen beslutat om. De personer som utför rengöring för kommunens räkning ska ha genomgått yrkesutbildning för skorstensfejare och skaffat sig tillräcklig erfarenhet genom yrkesverksamhet inom området. Entreprenören ska föra bok över alla fastigheter inom verksamhetsområdet. Entreprenören ska lämna in en redovisning av genomförda rengöringar till Räddningstjänsten. Entreprenören avsätter 100% av en heltidstjänst för rengöring i Vaggeryds kommun. Vaggeryds kommun finansierar 10% av en heltidstjänst för samordning av frågor rörande rengöring, en tjänst som delas med Jönköpings, Habo, Mullsjö, Eksjö, Aneby och Sävsjö kommuner. Denna tjänst följer löpande upp verksamheten och utgör kommunens första linje gentemot den enskilde.

Ny- och ombyggnation enligt plan- och bygglagen

Räddningstjänsten är delaktig i den process som beskrivs i plan- och bygglagen och som gäller ny- och ombyggnationer i samverkan med kommunens miljö- och byggförvaltning. Detta för att brandsäkerhetsfrågor ska beaktas i denna process.

Miljö- och byggförvaltningen ska fortlöpande hålla en aktiv dialog med Räddningstjänsten för att kunna avgöra vilka ärenden räddningstjänsten ska medverka i.

Övriga remisser

För att verka för en trygg och säker miljö samt för ett gott brand- och olycksskydd i kommunen ska Räddningstjänsten svara på de remisser som berör sakområdet. Det kan handla om, men inte begränsas till, olika verksamhetstillstånd eller förändringar i den fysiska miljön. Räddningstjänsten avsätter cirka 15% av en heltidstjänst till remisshantering i allmänhet.

Kommunen som ägare och nyttjanderättshavare

Kommunen har enligt lag om skydd mot olyckor, i likhet med övriga fastighetsägare och nyttjanderättshavare, skyldigheter att bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete (SBA). I SBA skall det framgå hur kommunen arbetar med brandskyddsfrågorna som en följd av skyldigheten att ha ett skäligt brandskydd. Dessutom finns krav utifrån kommunens interna säkerhetsarbete, bl.a dokumentet "Säkerhetspolicy" fastställt av kommunfullmäktige, daterat 2007-08-27.

Stöd till den enskilde

Den enskilde ska i Vaggeryds kommun ha en tillgänglig och kunskapsstark stöttning från samhället i trygghets- och robusthetsfrågor. Räddningstjänsten utgör kommunens första linje kring dessa frågor men där de övriga förvaltningarna har ett ansvar att hantera frågor rörande respektive sakområde. Sakfrågor som uppenbart rör en utpekad förvaltning eller ärenden som enligt särskild rutin (motsvarande) ska hanteras av en utpekad förvaltning ska primärt hanteras av denna förvaltning direkt.

Utbildning av kommuninvånare, företag och organisationer i syfte att förebygga skador och olyckor bedrivs av kommunen i samverkan med andra organisationer. Räddningstjänsten har ett särskilt ansvar och där ett tätt samarbete med Brandskyddsföreningen Sverige avseende koncept och innehåll är grunden. För spridning av brand- och olycksskyddsbudskap används bland annat informationskampanjer, aktivt samarbete med media och personliga kontakter vid olika arrangemang. Räddningstjänsten avsätter uppskattningsvis 50% av en heltidstjänst för stöd till den enskilde.

Riskhänsyn i fysisk planering

Kommunledningskontorets arbete med översikts- och detaljplaner innehåller hänsyn till risk för olyckor. Krav på riskhänsyn finns i Plan och bygglagen (2010:900). Räddningstjänsten bevakar

riskhänsyn i planfrågor i remissvar till Kommunledningskontoret. Ras och skredproblematiken i kommunen tas återkommande upp i besiktningar som utförs av Tekniska kontoret.

Miljöolycka

Skyldigheter att förhindra olyckor som drabbar miljön återfinns på flera ställen. För tillsyn svarar kommunens Miljö- och byggnämnd och länsstyrelsen. Miljö- och byggförvaltningen verkar i plan- och bygglovsärenden för att verksamhetsetableringar som kan innebära en risk för skador på miljön hanteras så att den totala riskbilden (både sannolikhet för och konsekvens av olycka) blir så låg som möjligt. Övriga förvaltningar ska lämna det stöd som varje enskilt ärende kräver.

Såväl olyckor som räddningsinsatser kan medföra allvarliga konsekvenser för miljön.

Räddningstjänsten har ofta möjlighet att förebygga, alternativt begränsa, dessa konsekvenser genom sitt agerande på skadeplatsen och ska därför ständigt beakta räddningsinsatsen potentiella miljöpåverkan. För att handla rätt taktiskt och metodiskt krävs kunskap, relevant underlag och expertis.

Suicid

Suicid och suicidförsök är ett stort folkhälsoproblem där suicid är på såväl nationell som regional nivå den vanligaste dödsorsaken i åldersgruppen 15–44 år i Sverige. Suicid orsakar tre gånger fler dödsfall än trafiken varje år.

Vaggeryds kommun ska aktivt arbeta för att antalet suicid och suicidförsök ska minska. Detta hanteras primärt genom regional samverkan. Inom Jönköpings län har det suicidpreventiva arbetet pågått under ett stort antal år och hanteras i tre parallella spår.

Region Jönköpings län ansvarar för ett spår inom alla grenar av hälso- och sjukvården, ett spår som handlar om olika riktlinjer och metoder för att tidigt upptäcka och behandla depression och suicidalitet.

Det andra spåret handlar om en aktiv samverkan mellan Polisen, Region Jönköpings län och RäddSam F vid hot om suicid. Detta spår innebär att de samverkande aktörerna informerar/larmar varandra vid hot om suicid för att initiera ett parallellansvar utifrån de olika aktörernas legala grunder. Allt i syfte att gemensamt förhindra att ett suicidförsök får en dödlig utgång och att den

drabbade slussas vidare till den mest lämpliga instansen för fortsatt omhändertagande.

Det tredje spåret handlar om lokala åtgärder för suicidprevention i Vaggeryds kommun. I detta spår har följande områden identifieras som särskilt riskfyllda med avseende på risk för suicid:

- Spårspring järnvägen
- Höga höjder, byggnader
- Missbruk
- Otillräckligt tillvaratagande av erfarenheter av suicid och suicidförsök
- Bristande kunskap i ämnet bland berörd personal
- Unga som lämnat skolan men som inte kommit in på arbetsmarknaden
- HVB-boenden
- Äldre män

Vaggeryds kommun ska därför vara särskilt uppmärksam med fokus på suicidprevention vid händelser i dessa områden. Beroende på vem som i varje enskilt fall har rådighet över området ska Vaggeryds kommun själv, eller påverka andra aktörer, att vidta åtgärder för att minimera risken för suicid.

Trafiksäkerhet

Ansvar för trafiksäkerhetsfrågor handhas i huvudsak av Tekniska nämnden utifrån kommunens trafiksäkerhetsprogram 2019-2023.

Trafiksäkerhetsprogrammets övergripande mål är att minska antalet olyckor och personskador. För att uppnå detta mål finns 5 formulerade delmål/aktiviteter:

- Påverka trafikbeteenden
- Minska halkolyckor
- Bygga om trafikmiljöer
- Säkert arbete på väg
- Olycksuppföljning

Trafiksäkerhetsansvaret på det statliga vägnätet samt på järnvägsnätet återfinns hos Trafikverket. Kommunen samverkar med Trafikverket, Region Jönköpings län, Polismyndigheten samt NTF i trafiksäkerhetsfrågor.

Lag (2006:263) om transport av farligt gods med tillhörande föreskrifter reglerar sådana transporter på såväl väg som järnväg. Det är i huvudsak statliga myndigheter som har tillsynsansvaret för detta område. Kommunen har genom riskhänsyn i fysisk planering i uppgift att förebygga allvarliga konsekvenser på miljön till följd av olyckor i samband med transport av farligt gods.

Vattensäkerhet

Simkunnighet är kanske den viktigaste faktorn för en god vattensäkerhet. Ansvaret för att barn i kommunen har simkunnighet delas mellan Barn- och utbildningsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden. På badanläggningar som drivs av Kultur- och fritidsförvaltningen finns livräddningsutrustning. Respektive entreprenör på badplatser svarar för tillsynen av

livräddningsutrustningen. Kultur- och fritidsförvaltning svarar för underhållet av livräddningsutrustningen vid sådana badplatser som kommunen iordningsställt (Hjortsjön, Linnesjön, Långasjön, Rasjön, Sandsjön och Rolstorpasjön). Detta gäller även vid vattendrag och sjöar som Kultur- och fritidsförvaltningen särskilt identifierar och förtecknar.

Övriga olyckor och händelser

Vaggeryds kommun ska aktivt arbeta med att förebygga och konsekvenslindra även andra olyckor än ovan explicit angivna. Räddningstjänsten

samordnar detta arbete, dock utan att frånta andra kommunala förvaltningar och aktörer dess sakansvar.